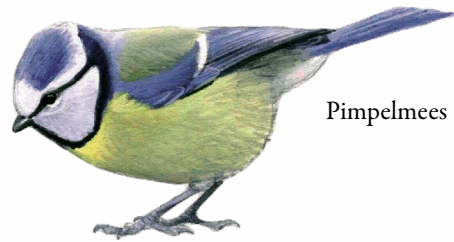

Bouw een huisje Timmer je mee?

Pimpelmees

Natuurpunt organiseert de Vogeltelweek voor Scholen. Leer de vogels rondom je school kennen, tel hoeveel er zijn en doe mee aan

belangrijk onderzoek naar vogels! Dit werkblad is onderdeel van een lessenpakket over vogels rond de school. Kijk op

www.vogelweekend.be/scholen voor alle werkbladen en informatie over de Vogeltelweek voor Scholen.

Doel

De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren te onderscheiden en te benoemen en leren hoe ze functioneren in hun omgeving. De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, uit te voeren en te evalueren.

Winterkoninkje

Instructie

Mussen en mezen zijn vogels die je vaak in steden en dorpen ziet. Mussen maken hun nest graag onder dakpannen en mezen broeden het liefst in boomholten. Ze hebben het moeilijk om een goede nestplaats te vinden, omdat er minder oude bomen zijn en omdat mensen hun huizen steeds beter dicht maken tegen tocht en regen. Maar jij kan de vogels helpen! Maak samen met jouw klas één of meerdere nestkasten en hang ze op een geschikte plek op school of de speelplaats.

Illustraties: Elwin van der Kolk

Doel: Kinderen leren omgaan met gereedschap en leren welke eisen een vogel stelt aan zijn nestgelegenheid.

Tijd: 2 lessen, mits voorgezaagd. Anders een middagdeel.

Vorbereiding & benodigheden:

- Per vogelhuisje 1 houten plank van 140 cm bij 15 cm breed en 1,5 cm dik
- Spijkers van ongeveer 3 cm
- Een oude binnenband
- Een vijl
- Elastisch draad
- Kleinere spijkers voor het dak
- Boor
- Liniaal
- Hamer
- Optioneel: een kompas

Je kan ook doorgezaagde planken gebruiken. Misschien wil een ouder helpen om de plankjes op voorhand te zagen of is een plaatselijke doe-het-zelfwinkel behulpzaam. In dat geval kan je de stappen 1 en 2 van opdracht 1 overslaan. Maak groepjes van twee. Bekijk en bespreek samen met de leerlingen eerst de bouwtekening en laat de leerlingen voordat ze aan de slag gaan eerst de aanwijzingen goed doorlezen.

Tip

Om vogels goed te kunnen zien, kan je verrekijkers gebruiken. Kinderen vinden verrekijkers bovendien erg interessant, maar het vergt wel wat oefening om er goed door te kunnen kijken. Vraag of ouders verrekijkers te leen willen geven aan je leerlingen.

Opwarmopdracht

Soorten nesten

Er zijn verschillende soorten vogels in Vlaanderen. Laat de leerlingen bedenken wat voor nesten er allemaal bestaan. Denk aan pimpelmeesjes die in een boom of nestkast zitten, de

meerkoetjes op of langs het water, spechten die hun eigen huis uit een boom hakken of buizerds die hun nesten hoog in een dikke boom maken.

Aanvullende acties

Foto: archief

Schoonmaken

Maak de nestkast in september of oktober schoon. Zo voorkom je dat er ongedierte in het nest komt, zoals mijten. Haal al het nestmateriaal uit de kast. Daarna maak je de kast schoon met heet water en een oude afwasborstel. In het voorjaar kan een nieuw vogelechtpaar dan weer in een schoon huis trekken.

Pimpelmees

Foto: Arnold Meijer / Blue Robin

Observaties

Het is ontzettend leuk als een mezenechtpaar in de kasten van de leerlingen een gezin komen stichten. Je kan bijhouden wat ze aan nestmateriaal meenemen en wanneer er jongen zijn wat ze voor lekkere hapjes zij de jongen brengen.

Foto: archief

Evaluatie

De leerlingen weten hoe ze een vogelhuisje maken en waar ze op moeten letten wanneer ze aan het timmeren zijn. Ze weten waar ze de nestkastjes moeten ophangen. Ze weten waarom de bouwwerken op die plek moeten hangen. Dit kan je evalueren door te vragen hoe ze de opdrachten hebben ervaren en of ze bepaalde dingen de volgende keer anders doen.

Winterkoninkje

Foto: Arnold Meijer / Blue Robin

Wist je dat...

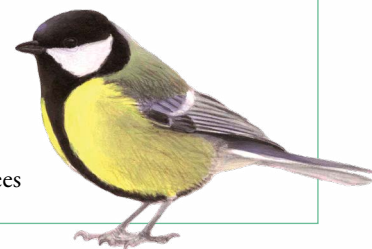
... zwaluwen elk jaar het liefst op dezelfde plek willen broeden?

... het mannetje van de winterkoning het voorbereidende werk voor een nest doet? Hij maakt eerst meerdere bolvormige nesten van bladeren, droog gras en mos. Daarna kiest het vrouwtje een nest uit en werkt de binnenkant af met veertjes.

Tip

Een ongeluk zit in een klein hoekje. Ga altijd verstandig om met gereedschap en houd voor de zekerheid de verbanddoos bij de hand.

Koolmees

Opdrachtenblad

Opdracht 1

Nestkast timmeren

Je gaat samen een nestkast maken. Volg de instructies hieronder.

- Zaag de onderdelen op maat: 1 achterwand, 1 voorkant, 2 zijwanden, 1 bodem en 1 dak
- Boor het vlieggat in de voorkant. Met een ronde vijl mooi glad maken
- Spijker de zijwanden aan de achterwand. Even voorboren voorkomt dat het hout splijt.
- Timmer met spijkers de voorkant aan de twee zijwanden.
- Spijker de bodem tussen de wanden.
- Bevestig het dak.

De lengte, hoogte en breedte van de kast hoeven niet heel precies te kloppen. De grootte van het vlieggat is wel belangrijk. Een koolmees kan precies door een gat zo groot als een 2 Euromunt. Vogels die groter zijn dan de koolmees kunnen dus niet in de kast komen. Zo zitten de jonge mezen én hun ouders veilig!

Voor pimpelmees, koolmees, huismus en ringmus kan je één kast bouwen met dezelfde afmetingen. Alleen de grootte van het vlieggat moet je aanpassen.

Pimpelmees:	2,8 centimeter
Koolmees:	3,2 centimeter
Huisumus:	3,5 centimeter
Ringmus:	4,0 centimeter

Foto: archief

Opdracht 2

Nestkasten ophangen op de speelplaats of in de buurt van de school

Als de kasten klaar zijn, kan je ze ophangen op de speelplaats. Niet elke plek is geschikt. Waar moet je op letten?

- Je kan je nestkast best al in de winter ophangen, omdat veel vogels vroeg in het seizoen op zoek gaan naar een geschikte broedplek.
- Zorg ervoor dat de vliegopening gericht is op het noordoosten, anders wordt het kastje misschien te warm in de middagzon.
- Om te voorkomen dat katten erbij kunnen is het belangrijk dat de kastjes niet te laag hangen. Hang de kasten minstens twee meter hoog.. Nog hoger is beter.
- Hang ze ook niet te dicht bij elkaar. Tussen nestkastjes van koolmezen moet bijvoorbeeld minstens 10 m zitten, omdat ze een eigen territorium nodig hebben.
- Sommige vogels zoals mussen vinden het heel gezellig om dicht bij elkaar te wonen. Rond de school kan je dan ook veel mussenkasten dicht bij elkaar ophangen en een echt mussendorp of een mussenflat bouwen.
- Zorg er ook voor dat er in de buurt van de nestkast schuilplaatsen zijn, zoals struiken en bomen.
- Overleggen met de juf of meester waar de kast best hangen.

